БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-йил чиқиши.

№ 93 (4299).

8 МАЙ

ШАНБА

1971 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ЭРТАГА ҒАЛАБА БАЙРАМИ

Шонли Совет Армияси тўғрисида гапирганимизда фронтчиларимиз тўғрисида, Улуғ Ватан уруши йилларида Ватанимизнинг озодлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилган солдатлар ва командирлар ҳақида хуш келадиган гапларни айтмай илож йўқ. Уларга уруш йилларининг жуда оғир машаққатларидан кейин ҳам дам олишга тўғри келмади: фронтчилар яна фронтга—меҳнат фронтига келишди. Фронтда қатнашган кўп ўртоқларимиз орамизда йўқ. Аммо миллионларча фронтчилар сафда турибди. Уларнинг баъзилари Армияда хизматни давом эттирмоқдалар, баъзи бировлари завод ва қурилишларда, колхоз ва совхозларда, илмий институт ва мактабларда ўз билимлари ва меҳнатларини Ватанга бағишламоқдалар. Уларнинг ҳаммасига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, коммунизм йўлидаги меҳнатларида янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXIV съездида қилган ҳисобот докладидан).

ШОН-ШУҲРАТ ЙИЛНОМАСИ

1941 ЙИЛ

22 ИЮНЬ—20 ИЮЛЬ — Брест қалъасининг қаҳрамонона мудофааси.

10 ИЮЛЬ—10 СЕНТЯБРЬ — Смоленск мудофаа жанглари.

10 ИЮЛЬ— Ленинград қаҳрамонона мудофаасининг бошланиши.

11 ИЮЛЬ—19 СЕНТЯБРЬ—Киев мудофааси.

5 АВГУСТ—16 ОКТЯБРЬ—Одессанинг мудофаа қилиниши.

30 СЕНТЯБРЬ—Москва остоналаридаги жангнинг бошланиши.

5 ДЕКАБРЬ—Москва остонасида совет қўшинларининг дастлабки қарши ҳужумга ўтиши.

30 ОКТЯБРЬ—Севастополь мудофаасининг бошланиши.

1942 ЙИЛ

7—8 ЯНВАРЬ—Москва остоналаридаги қаҳрамонона жангларнинг тугаши.

8 ЯНВАРЬ—20 АПРЕЛЬ — Қизил Армиянинг Ғарб, Ғарби-Шимол ва Ғарби-Жануб йўналишларида ялпи ҳужумга ўтиши.

4 ИЮЛЬ—Севастополь мудофаасининг сўнгги куни.

17 ИЮЛЬ—Сталинград остидаги улкан жангнинг бошланиши.

19 НОЯБРЬ—совет қўшинларининг Сталинград остида қарши ҳужумга ўтиши.

1943 ЙИЛ

12—18 ЯНВАРЬ—Ленинград блокадасининг ёриб ўтилиши.

2 ФЕВРАЛЬ—Сталинград остоналарида фашист қўшинларининг тор-мор қилиниши.

5 ИЮЛЬ—23 АВГУСТ—Курск остидаги жанг.

12 ИЮЛЬ—23 АВГУСТ — Курск остонасида совет қўшинларининг қарши ҳужумга ўтиши.

5 АВГУСТ — Орел ва Белгороднинг озод қилиниши.

АВГУСТ—ДЕКАБРЬ—Украина чап қирғоғининг озод қилиниши, Днепрдан кечиб ўтиш.

6 НОЯБРЬ—Киевнинг озод қилиниши.

1944 ЙИЛ

27 ЯНВАРЬ—Ленинград блокадасининг тугаши.

ЯНВАРЬ—АПРЕЛЬ—Украина ўнг қирғоғининг озод қилиниши.

АПРЕЛЬ—МАЙ—Қримнинг озод қилиниши.

ИЮНЬ—ИЮЛЬ—Белоруссиянинг озод қилиниши.

13 ИЮЛЬ—Вильнюснинг озод қилиниши.

АВГУСТ—СЕНТЯБРЬ—Кишинев районида ҳамда Руминияда фашист қўшинларининг тор-мор қилиниши.

31 АВГУСТ—Бухарестнинг озод қилиниши.

СЕНТЯБРЬ—ОКТЯБРЬ— Болтиқбўйининг тўла озод қилиниши.

15 СЕНТЯБРЬ—Софияга совет қўшинларининг кириши.

20 ОКТЯБРЬ—Белграднинг озод қилиниши.

1945 ЙИЛ

ЯНВАРЬ—АПРЕЛЬ—Варшава, Будапешт ва Венанинг озод қилиниши.

16 АПРЕЛЬ—Берлин операциясининг бошланиши.

2 МАЙ—Берлин группировкасининг тор-мор қилиниши.

8 МАЙ—фашистик Германия вакилларининг капитуляция актига қўл қўйиши.

БУТУНИТТИФОҚ МУСОБАҚАСИНИНГ ҒОЛИБЛАРИ

Ирригация ва совхозлар қурилиши Ўрта Осиё бош бошқармаси «Главсредазирсовхозстрой» 1971 йил биринчи квартал топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғалаба қозонди. СССР Министрлар Совети билан ВЦСПСнинг Кўчма Қизил байроғи сурункасига тўрт марта шу бошқарма коллективига топширилди.

КПСС XXIV съезди шарафига олинган мажбуриятларнинг қандай бажарилганлигини ҳисобга олиб, 1971 йил биринчи квартал якунлари бўйича СССР Министрлар Совети билан ВЦСПСнинг Кўчма Қизил байроқлари «Узсельхозтехника»нинг Жиззах район бирлашмасига, «Ташоблмелиоводстрой» қурилиш бошқармасига, Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министрлиги 25-бинокорлик трестига ва «Узколхозстрой» Андижон область трестига ҳам берилди.

(ЎзТАГ).

ОЛИМЛАР—ИШЧИЛАР ОРАСИДА

Съезд қарорларини амалга оширамиз! Ҳар бир совет кишиси ҳозирги кунда ана шу шиор остида меҳнат қилмоқда. Колхоз ва совхозлардаги, саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва бошқа муассасалардаги сиёсий ташкилотчилар, сиёсий ахборотчилар, агитаторлар КПСС XXIV съезди қарорлари ва унинг моҳиятини оммага кенг тушунтирмоқдалар.

Айниқса, олимларимизнинг бу ишга қўшаётган ҳиссаси ҳам самарали бўлаётир. Область «Билим» жамияти бу соҳада қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Яқинда Тошкентдаги олий ўқув юртлари, илмий-текшириш муассасалари олимларидан бир группаси Оҳангарон, Олмалиқ шаҳарларида бўлиб саноат корхоналаридаги ишчилар ўртасида КПСС XXIV съезди материаллари тўғрисида лекция ва суҳбатлар ўтказдилар, олимлардан Р. Ражабов, Л. Н. Шабшай, Т. К. Мирзаев, М. Х. Жалилов, А. Аҳмедов, З. Х. Илҳомов, И. Мельников каби ўртоқлар ўқиган лекциялар тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Бундай қизиқарли лекция ва суҳбатлар колхозчилар, совхоз ишчилари ўртасида ҳам ўтказилмоқда.

РАДИО КУНИ ШАРАФИГА

Ўзбекистон пойтахтининг жамоатчилиги радио кунини нишонлади. Шу воқеага бағишлаб 7 май куни А. Навоий номли давлат Академик катта театрида тантанали йиғилиш ўтказилди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. К. Шонеъматов очди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий Бюросидан иборат фахрий президиум баланд руҳ билан сайланди.

Радио куни тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетининг раиси У. Ё. Иброҳимов доклад қилди.

(ЎзТАГ).

ЮКСАК ИШОНЧ

Мамлакатимизда иттифоқдош республикалар давлат ҳокимиятларининг олий органларига сайлов кампанияси авж олмоқда. Округ сайловолди кенгашларининг қатнашчилари меҳнаткашлар коллективларининг умумий йиғилишларида республикаларнинг Олий Советлари депутатлигига кўрсатилган номзодларни якдиллик билан қувватламоқдалар.

Округ сайловолди кенгашларида округлар меҳнаткашларининг вакиллари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари **Леонид Ильич БРЕЖНЕВ**, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Николай Викторович ПОДГОРНИЙ**, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси **Алексей Николаевич КОСИГИН**, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва Сиёсий бюро аъзолигига кандидатларни ҳамда меҳнатда донг таратган ишлаб чиқариш илғорларини иттифоқдош республикаларнинг Олий Советлари депутатлигига номзод қилиб кўрсатмоқдалар. Сайлов округларининг вакиллари кенгашларда сўзга чиқиб, депутатликка кўрсатилган номзодларни қизғин қўллаб-қувватлаб гапирмоқдалар.

Бўлиб ўтган сайловолди кенгашларида меҳнаткашлар вакиллари иттифоқдош республикаларнинг Олий Советлари депутатлигига номзод қилиб кўрсатилган ўртоқлардан тегишли сайлов округларидан овозга қўйиш учун розилик беришларини сўрадилар.

* * *

Округ сайловолди кенгашларида ишончли вакиллар сайланди.

(ТАСС).

* * *

Ўзбекистонда сайлов кампанияси янги муҳим босқичга қадам қўйди: Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказиладиган округларда округ сайловолди кенгашлари бошланди. Меҳнаткашлар коллективларининг вакиллари бу кенгашларда сўзлаган нутқларида КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари туфайли сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсганлиги тўғрисида, сайлов кампанияси партия билан халқнинг бузилмас бирлиги шиори остида давом этаётганлиги тўғрисида гапирмоқдалар.

Андижон область, Москва районидаги Фрунзе номли колхознинг маданият уйи байрамдагидек безатилган. Ленин номли, Охунбобоев номли, Навоий номли, Фрунзе номли колхозларнинг вакиллари, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг ишчилари, мутахассислари ва хизматчилари округ сайловолди кенгашида қатнашиш учун бу ерга келишди.

Фрунзе номли колхознинг раиси Х. Мусаев минбарга чиқади. У колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Шароф Рашидович РАШИДОВ**ни 140-Пахтаобод сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатганлигини айтади. Меҳнаткашларнинг бошқа коллективлари ҳам уларнинг бу таклифини қўллаб-қувватладилар.

Шундан кейин Ленин номли колхознинг агрономи К. Ёқубова, Охунбобоев номли колхознинг инженери У. Исоқов, Фрунзе номли колхознинг ҳисобчиси В. Комилов, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси устахонасининг мудири В. Гариленко, Ленин номли колхознинг ферма мудири Д. Абдураҳмонов, Навоий номли колхоз партия ташкилотининг секретари У. Алиева, Охунбобоев номли колхоз бригадасининг бошлиғи Х. Маткаримов сўзга чиқиб, қишлоқ меҳнаткашлари республика Олий Совети ва маҳаллий советларга сайлов кунини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олишга интилаётганликлари тўғрисида гапирдилар. Уларнинг ҳаммаси Ш. Р. Рашидовни Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифни қизғин қўллаб-қувватладилар.

Округ сайловолди кенгаши сайловолди йиғилишларининг қарорини якдиллик билан маъқуллади ва **Шароф Рашидович РАШИДОВГА** мурожаат қилиб, 140-Пахтаобод сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига овозга қўйилиш учун розилик беришини сўради.

Кенгашда ишончли вакиллар сайланди.

Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикасининг коллективи 25-Каттабоғ сайлов округидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари **Дмитрий Степанович ПОЛЯНСКИЙ** ва ана шу корхонанинг илғор тикувчиси **Мукаррам Ҳамдамовна МИРЗААҲМЕДОВА**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди.

Тошкентда бўлиб ўтаётган сайлов олди йиғилишларида: 21-октябрь сайлов округидан 2-пойафзал фабрикасининг бичиқчиси **Белла Васильевна КРЯЖЕВА**, 45-Қатортол сайлов округидан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари **Иван Витальевич МАРЦИНЮК** Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб тавсия этилди.

* * *

Тошкент области меҳнаткашларининг коллективлари қуйидагиларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзодлар қилиб кўрсатдилар. 68-Янгиобод сайлов округидан иккинчи руда бошқарма проходчиклари бригадасининг бошлиғи **Михаил Иванович Поздняков**, 91-Пискент сайлов округидан шу райондаги Калинин номли колхознинг аъзоси **Машҳура Алимова**, 102-Свердлов сайлов округидан Тошкент область ижроия комитетининг раиси **Салоҳиддин Асомов**, 83-Жумабозор сайлов округидан Юқори Чирчиқ районидаги «Верхний Чирчик» совхозининг ишчиси **Инобат Давирова**, 62-Пролетар сайлов округидан Ўзбекистон қийин эрувчи ва ўтга чидамли металлар комбинати металлургия цехининг тикловчиси **Любовь Егоровна Миронова**.

(ЎзТАГ).

БИЛДИРИШ

Тошкент область Ижроия Комитети область Совети депутатларига маълум қиладики, 1971 йил 12 май эрта билан соат 11 да область Ижроия Комитетининг мажлислар залида (Хоразм кўчаси, 51) XII чақириқ меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг X сессияси очилади.

Меҳнаткашлар депутатлари область Совети Ижроия Комитети сессия кун тартибига «Қишлоқларда лойиҳалаш ва қурилиш ишларини тубдан яхшилаш чоралари тўғрисида»ги масалани киритади.

Докладчи: Тошкент область Ижроия Комитети раисининг ўринбосари Н. И. Белоусов.

Қўшимча докладчи: қурилиш бўйича доимий комиссия раиси Н. А. Масленников.

Депутатлар 1971 йил 12 май, эрталаб соат 9 да ўша бинода рўйхатга олинадилар.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРАЙЛИК

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили деҳқончилик ишлари қизғин тус олган ҳозирги кунда пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорлар, сабзавотчилар ва барча қишлоқ меҳнаткашлари КПССнинг XXIV съезди қарорларини муваффақиятли бажариш учун далаларда, ферма ва боғларда, куртхоналарда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш, коммунизм мўл-кўлчилигини вужудга келтириш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил курашмоқдалар.

Ҳозирги пайт пахтакорлар учун долзарб кунлар. Май ойининг иккинчи ҳафтаси ўтаётир. Ҳар кун, ҳар бир соат деҳқон ҳисобида бўлиши керак. Мўлжалдаги ишлар бажарилдими, йўқми, колхоз ва совхоз раҳбарлари, район ташкилотларининг раҳбарлари буларнинг ҳаммасининг ҳисобини аниқ олиб боришлари, содир бўлган камчиликларни тезда тугатиш чораларини кўришлари зарур. Бугунга мўлжалланган ишни эртаиндинга чўзмаслик, унинг ўз вақтида сифатли бажарилишига эришиш раҳбарнинг ишчанлигини, маҳоратини кўрсатади.

Ғўза парвариши муҳим ва ҳал қилувчи даврга кирган ҳозирги пайтда Янгийўл районидаги «Ленинизм», «Коммунизм», Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозлари, шу райондаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози ва бошқа қатор хўжаликларда дала ишларини ўтказиш юзасидан белгиланган кундалик ва беш кунлик топшириқ ҳамда графиклар оширib бажарилмоқда. Хўжаликларнинг раҳбарлари ишнинг суръати ва сифати устидан шахсан назорат олиб бормоқдалар. Культивацияда ишлаётган тракторларнинг тўхтовсиз ҳаракат қилиши, яганада қатнашаётган колхозчиларнинг қандай ишлаётганликлари ҳамма вақт уларнинг эътиборида. Шунинг учун ҳам бу хўжаликларда чигитни тўла ундириб олиш ва ғўзанинг дастлабки парвариши сифатли ўтказилди. Ягананинг яхши бўлишига алоҳида эътибор берилди. Натижада ана шу колхоз ва совхозлар даласидаги асосий майдонларда ғўзалар икки-учтадан чинбарг чиқариб, нормал ривожланмоқда ва кун сайин бўйига-бўй қўшмоқда.

Лекин шу нарсани қатъий қилиб айтиш керакки, областимиздаги жуда кўп колхоз ва совхозларда ғўза парваришининг бориши бугунги кун талаби даражасида эмас. Катта-катта майдонларда ягана кечиктириб юборилмоқда. Биринчи парваришни тезроқ тугаллашда ишлатилаётган культиваторларнинг суръати мутлақо қаноатланарли эмас. Бунинг устига қатор хўжаликларда культиваторларнинг ҳаммаси ишга туширилмаган.

Айрим районлардаги колхоз ва совхозларда агротехника қоидаларига хилоф иш қилинмоқда. Оққўрғон районининг бир қанча хўжаликларида чигити тўла ундириб олинмаган пайкалларда қаторларни кўндалангига кўркўрона кесилмоқдаки, бу кўчатларнинг нобуд бўлишига олиб келмоқда.

Бўка, Пискент, Бекобод районларидаги қатор колхозларнинг раҳбарлари, апрель ойи охирида яганани бешинчи майгача тугаллаймиз деб, ваъда берган эдилар. Мана бугун саккизинчи май. Ҳали ана шу хўжаликларда ғўзани ягана қилиш майдонларнинг учдан бир қисмида ҳам бажарилмаган. Бўка районидаги Жамбул номли, 1-«Пискент» совхози, Бекобод районидаги «Коммунизм» колхозлари раҳбарлари ғўза ягасини тезлаштириш ўрнига об-ҳавони рўкач қилиб, бу муҳим агротехника тадбирини белгиланган муддатда ўтказилишини барбод қилмоқдалар. Ана шу колхоз ва совхозларда бўлсангиз икки-учтадан чинбарг чиқарган, аммо ягана қилинмай ўт орасида қисилиб ётган ғўзаларни кўриб ачинасиз. Оққўрғон районидаги баъзи колхозларда бундан ҳам ёмон аҳволга дуч келинади. Бу ердаги қатор колхозлар яганани кечиктираётганлари етмагандек, ягана қилинмаган ғўзаларни қўшимча озиқлантирмоқдалар. Эрта-индин ягана вақтида юлиниб ташланадиган ғўза мўл ҳосил кутилаётган ғўзанинг ўғитига шерик бўлмоқда.

Область совхозлар тресги ўз ихтиёридаги хўжаликларга қониқарсиз раҳбарлик қилмоқда. Пахтачилик совхозлари ғўза парваришида жуда орқада қолмоқдалар. Айниқса Бекобод районидаги совхозлар яганани жуда кечиктириб юбормоқдалар, ғўзанинг биринчи парвариши суст ва сифатсиз ўтказилмоқда. Аммо трест раҳбарлари бу фактларни кўрабила туриб зарур тадбирларни амалга оширмаётирлар ва жойлардаги аянчли аҳволни тузатиш учун чинакамига курашмаётирлар.

Маълумки, май ойининг дастлабки кунлари, яъни ғўза парвариши учун масъулиятли давр ҳисобланган ҳозирги пайтда пиллачилик ҳам муҳим даврга кирган бўлади. Хўжаликларнинг раҳбарлари пахтачиликдаги ва пиллачиликдаги ишларни ўз маромида олиб боришни ташкил эта билмасалар у иш ҳам, бу иш ҳам кўнгилдагидек бўлмайди. Шундай кишилар борки, далада ишлаётган одамлар нега кам деб сўрасангиз, «кўпчилик пиллада» деб жавоб беради. Пиллачилик соҳасидаги ишларнинг ёмонлиги ҳақида гапирсангиз ана шу кишилар, «биз одамларнинг кўпчилигини ғўза парваришига сафарбар этганмиз», дейишади. Аслида эса ғўза парвариши ҳам, пилла қурти боқиш ишлари ҳам талаб даражасида бўлмайди. Ғўза парваришини тез ва сифатли ўтказиш билан биргаликда пилла қуртлари боқишни намунали ташкил этишимиз ва деҳқоннинг биринчи ҳосили бўлган пилладан тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашишимиз керак.

Ҳозирги пайтда колхоз ва совхоз раҳбарлари ўзларининг ҳисобкитобларини олиб борадиган махсус дафтарларига эга бўлишлари, хўжаликнинг ишлари ана шу дафтарда аниқ ва равшан қилиб кўрсатилиши зарур. Раҳбар ўз дафтарига қараб қайси иш қандай кетаётганлиги, қайси участкага эътиборни кучайтириш зарур эканлигини яхши билиши керак. Колхоз ва совхозлар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа моҳиятини яхши тушунишимиз, мусобақалар шартини текшириш ишлари тантанаворликка айлантирилмаслиги, ишчанлик руҳида ўтказилиши лозим. Мусобақадошлар даласида ўзаро тез-тез бўлиб туриш ишимизнинг ривожига катта ёрдам беради ва белгиланган топшириқларни ўз вақтида бажаришда амалий ёрдам бўлади.

Бу йил областимиз она-Ватанга 400 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олган. Бу катта мажбуриятни шараф билан адо этиш ҳозирги кундаги ишларимизнинг қай даражада олиб борилишига боғлиқ. Ғўза парваришини янада кучайтирайлик, яганани қисқа муддатда тугаллаб, барча майдонларда ғўзаларнинг нормал ривожланишига ва тезроқ ҳосилга киришига эришайлик.

* ИШГА ЯРОҚЛИ ҲАР БИР КИШИ ДАЛАДА БЎЛСИН. * ҒЎЗА ЯГАНАСИНИ ТЕЗ ҲАМДА СИФАТЛИ ЎТКАЗИШДА ИШТИРОК ЭТСИН. * БАРЧА КУЧ ВА ТЕХНИКАДАН ТЎЛА, УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК!

ҚАҲРАМОН ХАЛҚ,

9-МАЙ — ҒАЛАБА БАЙРАМИ

«Ўзбекистон 20 йиллиги» танклари колоннаси фронтда.

ЎН ЕТТИ ЁШИМ МЕНИНГ

Темир йўл разъезди шундоққина қишлоғимиз биқинида. Бу ерда юз гектардан зиёдроқ ғаллазоримиз бор. Буғдой пишиғида ҳамма разъездга кўчиб чиқади, ғалла ўриб янчади.

Бир куни тенгқурларим билан қизил ғиштлик иморат соясида овқатланиб ўтирсак, солдат ортган поезд келиб қолди. Югурдик. Солдатлар ниҳоятда бежирим кийинишган, погонлари, фуражкалари қуйиб қўйгандай. Ҳавасим келди уларга.

Эртаси куни уйдагиларга:

— Армияга кетмоқчиман! — деб туриб олдим.

— Ўн етти ёшлиларни олмайди, — дейишди улар.

Ич-ичимдан ранжидим. Тўппа-тўғри қишлоқ Советига йўл олдим. Раиснинг янгилигидан фойдаланиб, ёшимни бир ёш катта қилиб — ўн саккизда деб справка олдим, техникумга ўқишга кирмоқчиман, дедим.

Шу-шу бўлдию. Совет Армияси сафига жўнадим. Тез кунда ҳарбий қисмлардан бирига етиб келдик. Бир неча кун ўтгач, янги уст-бош беришди. Дуппа-дуруст солдат бўлдим-қолдим.

Старшина мени ҳам рота рўйхатига тиркаб қўйди. Кечқурун ротадаги йигитлар машқдан қайтиб келишди. Солдатларнинг юз-кўзлари чанг, роса чарчашганга ўхшайди. Буни дарров пайқадим.

Қаёқларда бўлдинглар? — сўрадим бир солдатдан.

— Балиқ овига бордик, роса мазза қилдик-да! — деди бир солдат. — Сен бўлганингда бедана овлардинг.

Кулги кўтарилди. Мен ҳам кулдим. Солдатлар мендан тамаки сўрашди. Умримда чекмаганман, дедим.

Старшина «кечки овқатга» деб команда бериб қолди. Солдатлар ташқарига ўқдек отилиб чиқишди. Ярим соат ичида овқатланиб қайтдик.

Ётишга ҳозирланаётганимизда старшина билан взвод командири чақириб қолишди.

Навбатчига қараб, ҳозир бораман, дедим-да, тезгина кийиниб югурдим.

— Командир чақирганда шамолдай учиб келиш керак! — деди старшина жиддий қиёфада, — сиз бўлсангиз ярим соатлаб имиллаб юрибсиз.

— Хўп бўлади!

Орадан бир неча кун ўтди. Мен ҳам шерикларимга ўхшаб дабдуруст солдат бўлиб қолдим. Фақат милтиқни тик қилиб ушласам, найзасига бўйим етмасди. Шунинг учун бўлса керак, оёғингнинг остини бироз қазисанг бўлмайдими, деб ҳазиллашиб, мени взвод сафининг энг охирги қаторига қўйишарди. Йўлда саф тортиб кетаверсак, баъзан оёқ остидан кўтарилган ҳамма чанг-чунг орқага ўтиб, биз бўйи калталар шу тўзон орасидан аранг кўринардик. Айниқса мен кўча чангига ботиб кетардим. Солдат ўртоқларим буни кўриб «тегирмонда ун тортдингми», деб ҳазиллашишарди.

Бир куни икки ҳафталик муддат билан тактик машқ-машғулот ўтказгани далага чиқиб кетдик. На бир туп дарахт бор, на бошқа нарса, чўлдай бир жой экан бу ерлар. Фақат биз турган сойдан қирқ километрлар берида яккаю ягона ариқ ўтади. Унинг ҳам суви жилдираб қолган. Ҳавонинг иссиқлигидан одамнинг нафаси қайтади. Шундай жойда кечаю-кундуз тактик машқ ўтказамиз, милтиқ, пулемёт ва бошқа қурол-яроқларнинг қисмларини ўрганамиз, улардан нишонга отамиз. Бир ҳафта деганда мен ҳам анча ихчамлашиб қолдим, этим суягимга тозаям ёпишди. Гимнастёркам эгнимда осилиб шалпайиб қолди.

Қайси бир машғулот пайтида бизнинг рота «ҳужум»га ўтди. Ўт-тиканларни, чақир-чуқурларни босиб ўтиб, эмаклаб борардик. Рухсатсиз бош кўтармасликка команда берилган. Мана, анча ерни эмаклаб ўтдик. Менинг иккала тиззам, тирсакларим шилиниб, моматалоқ бўлиб кетди. Бунинг устига офтоб тик келиб, тепадан беомон олов пуркайди. Командир эса нуқул олға, дейди. Терлаб-пишиб кетдим, уст-бошим шалаббо бўлди, тиззаларим туз сепилгандай жизиллаб ачишади. Шундай бўлса ҳам эмаклаб олға интиламан. Шундай чанқаганманки, олдимдан ҳар қандай кўлмак сув чиқиб қолса ҳам, бошимни тиқиб ётгим келади.

ФРОНТ БЛОКНОТИДАН

Буни қаранг, кун оғаётганида ариқ устидан чиқиб қолсак бўладими! Севинганимдан ер бағирлаб шундай тез ўрмаладимки, қандай қилиб ариқ лабига етиб борганимни билмайман. Ҳозир бир тўйиб симираман-да, бир пас дам оламан, терим қотгач, қаёққа команда берса, бераверсин, аста-секин эмаклаганим-эмаклаган, деб хаёлимдан ўтказдим.

Қирғоқдан пастга интиляпман. Ариқ сувлари эса қумларни оҳиста ялаб, жилдир-жилдир оқар, унинг майин товуши қулоғимга жуда-жуда ёқарди. Кўм-кўк сув шу дақиқаларда менинг учун болдан ҳам ширин кўринарди. Қотиб қолган танглайимни ҳўлламоқчи бўлиб, сувга энди лаб тегизишга ҳозирланаётганимда:

— Солдат Эралиев, встать! — деган овоз қулоғимни тешиб юборгудек бўлди.

Иргиб ўрнимдан турдим. Рўпарамда взвод командири қўлини шоп қилиб гапирарди:

— Қани орқага қайт, тезроқ!

Унга ўлгудай чанқаганлигимни айтсам, баттарроқ қичқирди:

— Нега буйруқни бажармайсиз?

Шундай қилиб, ариқ лабига бориб сув ичолмай қайтдим. Мен изимга бурилганимда ариқдан сал нарироқдаги яланглиқда бутун рота саф тортиб турарди. Ҳадемай, барчамиз ариқ устидаги кўприкдан сувга термулиб ўтиб кетдик...

Кунботар чоғи оёқларимни кўтаролмай қолдим. Кечқурун шинелимни ерга тўшаб, шундоққина ёнбошлаганимча хуррак отибман.

Умримда бунчалик ширин, бунчалик маза қилиб ухламаган бўлсам керак. Ҳатто «подъём» сигналини ҳам эшитмабман. Старшина оёғимдан судраб, бурнимни қисавериб, аранг уйғотибди. Бошимни кўтариб уёқ-буёққа қараб олдим, тепамда старшинадан бўлак ҳеч ким кўринмади. Керишиб олиб, ўрнимдан турдим. Даланинг ҳу нариги бурчагидан офтоб юз кўрсатиб келарди. Рота, батальонлардан тортиб, бутун полккача маршга жўнаш учун саф тортиб турарди.

— Навбатдан ташқари бир наряд эълон қиламан! — деди старшина имиллаётганимдан жаҳли чиқиб.

— Нима гуноҳ қилдим? — дедим камаримни боғлай туриб.

— Навбатдан ташқари икки наряд эълон қиламан

Старшинанинг оғзидан охирги сўз чиқар-чиқмас унга честь бердим:

— Есть!

Чунки ортиқча гапнинг ҳожати йўқ эди.

Старшина томонидан навбатдан ташқари эълон қилинган икки нарядни ҳам тунда постда туриб ўтказдим. Мана, бир-икки кундан буён пулемётчи сержант Сорокинга ёрдамлашяпман. Иккаламизга битта қўл пулемёти (РПД) беришган. Сорокин пулемётдан отса, мен ўқланган айланма дискаларни кўтариб юраман. Шунга кўра мени ёрдамчи пулемётчи дейишади. Бу билан жуда-жуда фахрланаман.

Сорокин ортиқча гапни ёқтирмайдиган, мўмин-қобил йигит. Бошқалардай ҳуда-беҳудага бақиравермайди. Ўзи пулемёт қисмларини беш бармоғидек билади. Жуда қисқа вақт ичида мени ҳам яхши пулемётчи қилиб тайёрлади, кўз илғамас винтларигача ўргатди. У билан баравар отадиган бўлиб қолдим. Фронтга ҳам бирга жўнадик... Бизни тўппа-тўғри Витебск остоналарига олиб келишди. Қалин ўрмон этагида мудофаада турган жангчиларга қўшилдик. Бир неча кун уруш нималигини билмадик: на немис отади, на бизникилар. Воажаб, урушда шундай дамлар ҳам бўлар экан-да!

Бу узоққа чўзилмади. Қайси бир куни айни тонг палласи немислар бизни роса ўққа тутишди. Окоплар атрофида снаряд тушмаган жой қолмади, деса бўлади. Отишма тугагач, фашистлар ҳужумга ўтишди, траншеяларимизга бало-қазодек ёпирилиб келишаверди. Пулемётдан отай десам, взвод командири унамайди, тағин яқинроқ келтириб боплаб урасан, дейди.

Нима қилай, иложим қанча! Командирнинг гапи-гап бу ерда. Пулемётга ёпишиб кутиб ётибман. Ана, гитлерчилар лоловлашиб тобора яқинлашиб келяпти.

— Огонь! — деган командани эшитдим-у, тепкини босдим. Пулемётим «сайраб» кетди. Келганини-келгандай отавердим, билмадим, қанчасини ўлдирдим. Ўзим ҳам беҳуш йиқилдим.

Ҳарбий госпиталда кўзимни очдим. Чап оёғимдан оғир яраланибман. Кесиб ташлашди. Ўн етти ёшимда бир оёқ бўлиб қолганимдан дастлаб қаттиқ хафа бўлдим. Бора-бора унутиб юбордим. Протез оёқ қўйишди. Оғриғини сира сезмайман, юрганимда ҳеч ким чап оёғига оқсайди, демайди.

Урушдан сўнг механизаторлик касбини ўрганиб олдм. Ҳозир колхозда трактор ҳайдайман. Ишларим яхши, болали-чақалиман. Фақат битта тилагим бор: урушнинг номи қурсин, доимо тинчлик бўлсин.

Самад ҚОДИРОВ.

ХАЛҚ МАДАДКОР БЎЛГАНДА

Улуғ Ватан уруши бутун совет халқи ҳаётида улкан синов бўлди. Барча куч, ҳамма нарса фронтга, ёвуз душман устидан ғалаба қозонишга сафарбар қилинди. Фронтга кетган эркаклар ўрнида завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, қурилиш ва транспортда, муассаса ва ташкилотларда — ҳамма жойда хотин-қизлар ишлай бошлади.

Ана шундай масъулиятли бир даврда Мукаррам Шомансурова Тошкент консерва заводига директор қилиб тайинланди. У раҳбарлик қилаётган корхонага қонхўр душманга зарба бериб, ғалаба учун олға интилаётган шавкатли армиямизни, фронтни озиқ-овқат билан таъминлашдек олижаноб вазифа юкланган эди. Янги ҳаёт учун курашларда кўп тажриба тўплаган, комсомол ва партия ишида чиниққан, бу иродали, жасур аёл ўз эридан ажраб, уч боласи билан бева қолишига қарамай, муҳим давлат топшириғини бажаришга ўзида куч топа билди., Бутун қалби порлоқ ғалабани яқинлаштириш ишқи билан тепди.

...Мана, ёзув столи ёнида қизилмағиз юзли ёшгина жувон ўтирибди. Сақичдай қора сочлари ироқи дўпписи тагидан юз-кўзларига дамма-дам тушиб туради. У чаққон қўллари билан бош бухгалтер ҳозиргина тасдиқ учун келтирган ҳисоботларни варақлаб, кўз югуртириб чиқаяпти.

— Ўтиринг,— дейди ёш жувон бош бухгалтерга қараб.— Мен олдимда бирон киши тик туришини ёқтирмайман. Ўтирсангиз-чи!

Бош бухгалтер креслога ўтиради. Кўзларини узмасдан директорга қарайди ва ҳар галгидек директорнинг ғиж-ғиж рақамларга осонлик билан тушуниб олишидан ҳайратда қолади.

Телефон жиринглайди.

—Ҳа, мен... Директор... Шомансурова. Қанча? Йигирма вагон? Упаковкасини текширдингизми? Жуда яхши. Айтгандай, кечаги кун учун ведомостни нега юбормадингиз? Огоҳлантираман: ҳар куни соат 10 гача ведомость идорада бўлиши керак.

У трубкани қўйиб, яна ҳисоботларни кўздан кечира бошлайди.

— Хомашё етарлими?

— Ўз вақтида келиб турибди.

— Квартал плани қанча опшириб бажарилди?

— 70,3 процентга.

— Ҳм...

Директорнинг овозидан бош бухгалтер норозилик аломатини уқди.

— Халқ комиссарлиги биринчи кварталда яхши ишлаганлигимизни таъкидлаб ўтдику!

— Хўш, биз бу билан хотиржам бўлиб қолишимиз керакми?

— Ахир, уруш вақти эканлигини ҳам ҳисобга олиш керак, ўртоқ директор.

— Ҳа, баракалла. Ҳисобга олиш керак! Ҳисобга олганда ҳам, яхшироқ ҳисобга олиш керак: уруш вақтида планни 70 процент эмас, камида 270 процент бажармоқ керак!

«Йўқ, сизга ўхшаган кишиларни уч юз процент ҳам қаноатлантира олмайди унга шундай дегимиз келади»...

Ёзувчи Юрий Калугиннинг уруш йилларида ёзилган «Ишбиларман аёл» очеркидан келтирилди бу эпизод.

Мукаррам опа ҳақиқатан ҳам жонкуяр, тиним билмас раҳбар. Ғайрати ичига сиғмайдиган бу жувонни идорада камдан-кам учратардингиз. У эрталабдан то кечгача юриб чарчаш, ҳориш нималигини билмасди. Гоҳ бу цехдан у цехга, базадан омборга елиб-югуради, иш сифатини текширади, кишиларга топшириқ беради; гоҳ сон-саноқсиз келиб кетувчиларни қабул қилади, гоҳ бошқа шаҳарлар билан телефон орқали сўзлашади, фронтга кетганларнинг оилаларига кўмаклашади, йиғилишларга қатнашади, депутатлик наказларини бажаради, уй ишларини қилишга, болаларига қарашга ҳам вақт топади.

Уруш бошланган дастлабки пайтларда 50 кишидан иборат кичик завод қисқа вақт ичида улкан корхонага айланди. Илгариги ишчилардан деярли ҳеч ким қолмаган, ҳамма эркаклар фронтга отлангани учун бу ерга кўплаб хотин-қизлар ишга қабул қилинди. Улар фронт учун, ўз эрлари, ака ва укалари учун, оталари учун меҳнат қилдилар, фронт нафаси билан яшадилар. Завод корпуслари ҳам кенгайтирилди, янги цехлар: гўшт-консерва ва холва тайёрлаш цехлари ишга тушди.

Завод коллективи фронтга кетган собиқ ходимларнинг ҳаёти билан қизиқиб, улар билан доимий алоқада бўлди, жангчиларни ҳамиша ғалабага руҳлантирди. Кўплаб ишчи ва хизматчилар жангларда қаҳрамонона курашиб, дастлабки йиллардаёқ орден ва медаллар билан мукофотландилар. Бу, заводдагиларни меҳнатда янги зафарларга ундади. Масалан, завод ходими ва завком аъзоси Мақсумов урушда разведкачилар группасига бошчилик қилиб, жанговар хизматлари учун Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Стахановчи ишчи Варихин ярадор бўлган 45 ўртоғини жанг майдонидан олиб чиқиб, катта ватанпарварлик намунасини кўрсатди ва Ленин орденига сазовор бўлди. Завод таъминот бўлимининг собиқ бошлиғи ўртоқ Зайдшнер урушда техник-лейтенант даражасига эга бўлди ва кўкрагига «Жанговар хизматлари учун» медалини тақди.

Заводдагилар фронт учун тобора кўпроқ маҳсулот юбориш билан бирга, жанг майдонларида қон кечиб, душман билан олишаётган ўз кишиларини, уларнинг оилаларини унутишмади. Совет Армияси куни ва ҳар байрам муносабати билан фронтга совға ва посилкалар юборилди.

Фронтни озиқ-овқат билан таъминлаш ва корхонанинг катта муваффақиятига эришувидаги алоҳида хизматлари учун ўртоқ Шомансурова «Жанговар хизматлари учун» медали, «Озиқ-овқат саноати аълочиси» значоги билан мукофотланди.

Бир ўзбек аёлининг буюк ғалабага қўшган ҳиссаси шундай бўлди.

М. АҲМЕДОВ.

БИЗНИНГ САИДАҲМАД АКА

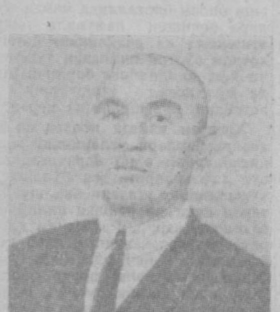

Бу кишини қишлоғимизда ҳамма танийди ва ҳурмат қилади. Камтар, пок виждон соҳиби у. Шонли Коммунистик партиянинг аъзоси. Жанговар Қизил Армиянинг муносиб солдати...

— Улуғ Ватан урушидаги аҳволни радио орқали доим эшитиб борар эдим, — дея эслайди у. — Эшитардиму, немисларнинг босқинчилигидан ғазабим ортиб борарди. Бу ғазаб қўлимга қурол олиб курашишга ундади мени.

Барча тенгдошлари қаторида Қўрғонча қишлоғлик С. Усмонов ҳам 1942 йил 7 сентябрда Ватан мудофаасига отланди. У 1945 йилгача ҳарбий таълим олди. Кейин генерал Малиновский қўмондонлиги остидаги Украина фронти жангчиларига қўшилиб қардош Польша, Чехословакия шаҳарларида бўлган жангларда қатнашди. Сержант Усмоновга 1945 йил 26 апрелда Чехословакиянинг йирик саноат шаҳри Брнони озод қилишдаги актив иштироки учун Олий Бош қўмондоннинг буйруғи билан ташаккурнома изҳор қилинди. Ундан 13 кун аввал Чехословакиянинг Морава дарёси бўйларидаги жасорати учун ҳам шундай ташаккурнома олган эди.

Морава дарёси қирғоғига мустаҳкам ўрнашиб олган немисларнинг ўқ ёмғири остида совет жангчилари катта жасорат кўрсатиб дарёни кечиб ўтдилар. Мана шу даҳшатли жанглардаги хизматлари эвазига сержант Усмонов ва бошқа бирнеча жангчилар «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотландилар.

Сержант Усмонов жонажон юртига қайтгач, у ерда мўл ҳосил етиштириш йўлида фидокорона меҳнат қилди. 1951 йилда юқори ҳосил учун қилган жонкуярликлари ҳисобга олиниб, Ленин ордени билан тақдирландн.

Саидаҳмад Усмонов халқ ишончини қозонган. Шунинг учун ҳам уни икки марта область Советига, бир марта район Советига депутат қилиб сайладилар.

Саидаҳмад ака айни вақтда Оққўрғон районидаги «Коммунизм» совхозида бригада бошлиғи бўлиб ишламоқда. У мўл ҳосил учун курашиб, йил сайин юқори унумдорликка эришаётир. Саидаҳмад акага бугун — Ғалабамиз байрами кунида ишларида ва ҳаётларида янги-янги муваффақиятлар тилаймиз.

С. ФАЗЛИДДИНОВА,
Қўрғонча қишлоғи.

ЖАНГОВАРЛИК ЙЎЛИ

ЙИЛЛАР ўтиб, кексайган сайин ёшликда бошдан кечган машаққатли ва уқубатли кунлар, бахтга эришган дамлар киши кўз олдида гавдалана боради.

Турдиали ака ҳар гал ёшлик йилларини, отаси, онаси, акаси билан бошидан кечирган оғир кунларини эслаганида кўзи жиққа ёшга тўлади. Ундан сўнг Октябрь инқилобини ва шу эрк қуёши шарофати билан бахтга эришган кунларни эслаганида кўздаги ёшлари ўз-ўзидан тарқалиб, дили яйраб кетади.

...1925 йилдаги ер ислоҳоти даврида бошқа бойлар қаторида Мавлонбойнинг ҳам Қирқарик қишлоғидаги ерлари шу қишлоқлик батраклардан Иброҳим, Абдумажид, Йўлчи, Зиёвой Наби ва Вали акаларга тақсим қилиб берилди. Бойнинг ерида ўн тўрт йил корандалик қилган Мадвали акага ҳукумат бойнинг еридан ташқари икки ҳўкиз ва бир от, қишлоқдаги уйи ҳамда узумзор боғини олиб берди. Ер-суви, мол-мулки, боғ-роғларидан маҳрум бўлган бой корандасига хўмрайганича заҳар сочиб, шаҳарга жўнади.

Орадан йигирма беш кун ўтгандан сўнг Абдумавлонбойнинг кичик арзанда ўғли Абдумалик бойвачча билан ер-суви мусодара қилинган Абдухалил бойвачча иккиси тил бириктиришди. Улар қуролланган ҳолда кечаси Қорасарой қишлоғига келиб, Мадвали акани тополмагач, ухлаб ётган Тожибойни бўғиб ўлдирмоқчи бўлдилар. Тоживой қочишга шайланганида тўппончадан ўқ отиб, уни ярадор қилиб кетадилар. Бу воқеадан хабар топган қишлоқ батраклари, милиция ходимлари қотиллар кетидан тушиб, уларни беркиниб ётган жойларидан топишди.

Орадан кўп ўтмай Кўктеракда қотиллар устидан намунали суд бўлиб, ҳар икки қотил — Абдумалик бойвачча билан Абдухалил бойвачча энг олий жазога ҳукм қилинди.

Мадвали аканинг иккинчи ўғли Турдиали ўн уч ёшга кирганида Мулла Олим Мингбошининг ҳовлисида дастёр бўлиб, мол боқди, бола кўтарди, ўтин ёрди, сув ташиди, ҳовли супурди. Мингбоши бола шўрликни олти ой ишлатиб, биронта кўйлак ҳам қилиб бермай, уриб-сўкиб уйидан ҳайдади. Текин ишчи кучига ўрганиб қолган Дадажон жаллоб Турдиалини ўз «тарбиясига» олиб, унга роса бир йил мол боқтирди, уй ишларини қилдирди. Жаллоб бир йиллик меҳнат ҳақига битта малла товуқ бериб, Турдиалига жавоб берди.

Рўзғорни зўрға тебратиб турган Мадвали ака Турдиалини Кўктерак бозоридаги ўратепалик самоварчи Шарип ака ёнига олиб бориб:

— Шарип ака, мана шу ўғлимни сизга шогирдликка олиб келдим, оталик қилинг, жон биродар, — деб ёлборди.

Шарип ака Мадвали аканинг сўзини икки қилмай, Турдиалини олиб қолди. Отасидек меҳнаткаш Турдиали ўзининг чаққонлиги, одоблилиги билан Шарип аканинг туғишган ўғлидек бўлиб қолди. Турдиали эрта азондан туриб хумларга сув тўлдирар, самоварга ўт қалар, чойнак-пиёлаларни ювар, ўтин ёрар, чойхона олдига сув сепар, супурар, ҳаммаёқни ёғ ялагандай қилиб қўярди. Шунинг учун ҳам Шарип ака уни ўз ўғлидек кўриб, бирга ер, бирга ичарди.

1923 йилда Кўктеракда комсомол ячейкаси тузилиб, батрак, камбағал деҳқон ва косиб болалари комсомол сафига кира бошлади. Комсомоллар Турдиалини ҳам комсомолга киришга тарғиб қилганларида Турдиали Шарип акага:

— Отажон, мени комсомолга олишмоқчи, комсомол бўлсам ўқиб саводли бўларканман, комсомолга кирсам майлими? — деб сўраган эди, Шарип ака унга қаршилик қилмай, комсомол ячейкасига Турдиалини ўзи билан бирга бошлаб борди.

Комсомоллар Турдиалини ўз сафларига қабул қилиб олдиларда самоворчи Шарип аканинг ўғли деб ўйлаб унга Турдиали-Шарипов номи билан комсомол билетини топширдилар.

Турдиали комсомол сафига қабул қилинган кундан унинг барча ишларида актив қатнаша бошлади. Орадан бир йил ўтгандан сўнг комсомол ячейкасининг секретарлигига сайланди. У, ўша ерда очилган саводсизликни тугатиш курсига кириб, хат-саводли бўлиб қолди.

...1926 йилда маҳаллий миллат ёшларидан ҳарбий хизматга чақириқ бошланганда Турдиали биринчилардан бўлиб қизил аскарликка ёзилди. У ҳарбий хизматни Самарқанд шаҳридаги ўзбек отлиқ аскарлар полкида ўтай бошлади. Турдиали ўзбек халқининг жасур ўғли, биринчи генерали Собир Раҳимов билан ўша ерда танишган эди. У пайтда Собир Раҳимов пулемёт взводининг командири бўлиб ишларди. Комсомолнинг актив аъзоси, ҳарбий ва сиёсий тайёргарлик аълочиси Турдиали Шарипов тез орада полк комсомол ташкилоти бюро аъзолигига сайланди.

1927 йилда Шарипов полк қошида ташкил этилган кичик командирлар тайёрлаш курсига кириб ўқиди ва уни муваффақият билан тамомлаб, пулемётчилар эскадронида взвод командирига ёрдамчи ва комсорг бўлиб ишлади. Эскадрон командири Муругов ва унинг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари Худойқуловлар моҳир пулемётчи Шариповни доимо бошқаларга намуна қилиб кўрсатардилар.

1928 йилда Урғутда босмачилар шайкаси пайдо бўлганда унга қарши курашиш учун ўзбек отлиқлар полки аскарларидан 150 киши сафарбар қилинди. Собир Раҳимов бошлиқ отлиқлар сафида «Максим» пулемётининг мерган отувчиси Турдиали Шарипов ҳам бор эди. Улар бир ой давомида қуролли қулоқлар шайкасини қишлоқма-қишлоқ, тоғма-тоғ қувиб батамом тор-мор қилиб ташладилар. Бу жангларда Шарипов алоҳида мардлик ва матонат кўрсатди. Шунинг учун ҳам у полкнинг қизил тахтасига ёзилди. Ўша йили у Коммунистлар партияси сафига қабул қилинди.

1929 йилда Шарипов мажбурий ҳарбий хизмат муҳлатини тамомлаб, армия сафидан бўшаб Тошкентга келди. У саводини ошириш мақсадида Тошкентдаги Ишчилар факультетига ўқишга кирди.

Орадан кўп ўтмай Турдиали Шариповни Москвага ўқишга юбордилар.

ШАРИПОВ 1930 йилда ўқишни муваффакият билан тамомлагандан сўнг Қўқон районига оператив вакил қилиб юборилди.

1932 йилнинг январь ойида Турдиали Шарипов Андижон ОГПУсига ишга тайинланди. Шарипов бу ерда ҳам жанговар топшириқни шараф билан бажарди. Сўнгра у Балиқчи, Қашқадарё областининг Косон, Фарғона областининг Риштон районларида ГПУ бошлиғи бўлиб ишлади.

Ватан душманларига қарши курашларда синалган коммунист Турдиали Шарипов 1937 йилда Ўзбекистон КП Марказий Комитетида инструктор, 1938 йил Фарғона областининг Ўзбекистон районида ва 1939 йилда Андижон областининг Олтинкўл районида район партия комитетининг секретари, 1940 йилда Тошкент область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлимида мудир лавозимларида ишлади.

УЛУҒ Ватан уруши бошланиши билан Шарипов армия сафига кўнгилли бўлиб ёзилди. Эски унвони бўйича батальон комиссари бўлган Шариповни Туркистон ҳарбий округи Туркманистонда тоғ отлиқ полкини ташкил қилишга юборди.

ҚАҲРАМОН АРМИЯ

ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК САҲИФАСИ №67-68

А. РАЖАБИЙ

ЖАНГЧИ ЙИГИТ

(ҚИЗ ТИЛИДАН)

Фикримдадир жангларaро юрганларинг,
Тўплар отиб душманларни қирганларинг,
Тинмай ҳар дам фашистларни сурганларинг,
Исминг доим ёдимдадир, жангчи йигит.

Миллион аскар доим дўст қадрдон,
Майдонаро ёвни қириб бўлгин омон.
Қайда бўлса тўпу танкни айла яксон.
Зафар истаб севдим сени, жангчи йигит.

Нола, фарёд чекар бугун украинлар,
Хотин-қизлар азоб тортиб куну тунлар,
Элни талаб ажал сочар ёв-малъунлар,
Қасос олиб ёвни қиргин, жангчи йигит.

Ев оёғи етган жойлар ёнмоқдадир,
Лола янглиғ қонли ёшлар оқмоқдадир,
Оташ ичра жаннат боғлар сўлмоқдадир,
Ватанимни озод айла жангчи йигит.

Алам чеккан қардош эллар озод бўлур,
Оламаро довруғимиз кенг ёйилур,
Азиз Ватан гуллаб яна нурга тўлур,
Зафар қучиб тезроқ қайтгин жангчи йигит.

2-Белоруссия фронти, 1944 йил.

Рейхстаг устида ғалаба байроғи. Май 1945 йил.

МИННАТДОРЧИЛИК

Баҳор келса кўнглим чароғон бўлиб кетади. Ҳар баҳор ҳам шундай... Худди шу баҳор кунидаги тарихий Ғалабамиз, ҳар бир қалбга баҳор бахшида этган хушхабар ва кишилар кўзида, аёллар, келинчаклар кипригида қуёш нурида тонги шабнам доначаларидек жилва қилган севинч ёшларини эслайман. Яна, жангнинг даҳшатли дақиқаларида икки оёғим ва бир қўлимдан жудо бўлганимни ҳам хотирлайман. Хотирлайману, 9-май куни Рейхстагга тикилган ол байроқнинг ҳилпирашида менинг ҳам ҳиссам борлигидан фахрланиб қўяман. Яна, партия ва ҳукуматимдан фахрланаман. Улуғ Ватан уруши инвалидларига кун сайин ғамхўрлик ортиб боряпти, бизга ҳукуматимиз турли имтиёзлар яратиб берди ва яратиб бераётир.

Айни баҳор палласида бўлиб ўтган КПСС XXIV съездида ҳам «инвалидларни ҳамда ишчилар, хизматчилар ва ҳарбийлардан иборат боқувчисини йўқотган оилаларни пенсия билан таъминлашни яхшилаш» ҳақида гап бўлди. Булар қуруқ гап эмас. Куни кеча, шонли Ғалабамизнинг 26 йиллиги арафасида бепул «Зопорожец» машинаси олдим. Бундай ғамхўрликлар учун партия ва ҳукуматимизга ҳар қанча миннатдорчилик айтсак оз.

Абдулла ҒУЛОМОВ,
Улуғ Ватан урушининг 1-группа инвалиди. Орджоникидзе район, Киров номли колхоз.

ЧОРВАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

КПСС XXIV съезди Директиваларида жамоат чорвачилигини бутун чоралар билан юксалтириш асосий вазифалардан бири қилиб қўйилган. Юқори Чирчиқ районидаги «Коммуна» колхози аъзолари ўзларининг умумий йиғилишларида Директивалар лойиҳасини атрофлича муҳокама қилиб, чорвачиликни ривожлантиришнинг перспектив планини тузиб олдилар. Бу соҳада бажарилган ишлар ва навбатдаги вазифалар ҳақида колхоз раисининг чорвачилик бўйича ўринбосари Нажим Тўқсонов шундай ҳикоя қилади.

Колхозимиз сертармоқли хўжалик. Ғалласи ва чорваси ҳам, сабзавоти ва боғ-роғлари ҳам бор. Бу йилдан пахта етиштиришга ҳам киришамиз. Янгидан ўзлаштирилган 50 гектар ерга биринчи марта чигит қададик. Пахта участкасига ҳозир тажрибали коммунист Сабриддин Орзиев раҳбарлик қилаяпти.

Хўжалигимиз аъзолари қишлоқ хўжалиги тармоқларини комплекс ривожлантиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Буни биз чорвачилик соҳасида қўлга киритилаётган ютуқлардан ҳам кўрсак бўлади. Чорва маҳсулотлари етиштириш давлат планлари йил сайин ортиғи билан адо этиб келинмоқда. Ўтган йили йирик шохли қорамоллар туёғи пландаги 1102 ўрнига 1161 тага кўпайди. Бузоқ олиш топшириғи 106 процент адо этилди.

Қўйчиликда эришган ютуқларимиз ҳам чакки бўлмади. Ўтган йили қўзилатиш кампанияси жуда ҳам қизғин ўтди. Совлиқлардан 1821 ўрнига 2249 та соғлом қўзи олинди. Чўчқачилик ҳам анча ривожланди.

Моллар туёғи кўпайган сари чорва маҳсулотлари етиштириш ҳам йил сайин кўпайиб бормоқда. Хўжалигимиз ўтган йили давлатга 1067 центнер гўшт, 3680 центнер сут, 148 центнер жун, 115 минг дона тухум етказиб берди. Бу кўрсаткичлар планда белгиланганидан анча юқоридир.

Колхозимизда чорвачиликни ривожлантириш йўлида жон фидолик кўрсатаётган, бу соҳани рентабелли тармоққа айлантиришда ўз билим ва тажрибасини аямай ишга солаётган ишчилар оз эмас. Моҳир чўпон Чикая Амидов номини хўжалигимиз аъзолари ҳурмат билан тилга олишади. У кўп йиллардан бери колхоз қўйчилигини ривожлантиришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. Тажрибали чўпон ўтган хўжалик йилида ўз қарамоғидаги 235 та совлиқдан 304 та қўзи олиб, бу соҳадаги планни 137 процент адо этди. Бу хизматлари учун унга 537 сўм устама ҳақ тўланди.

Абдузуҳур Алматов ҳам қўйлар туёғини кўпайтиришда катта тажриба тўплаган. У ўтган йилда 232 та совлиқдан 300 тага етказиб қўзи олди. Бу муваффақияти учун 452 сўм пул мукофоти билан тақдирланди. Умуман колхоз қўйчиликни ривожлантиришдан ўтган йили 25 минг сўмлик соф даромад олди.

Чўпонларимиз ҳозирги кунда ҳам қўзилатиш кампаниясини қизғин ўтказмоқдалар. Улар болалаётган совлиқларга алоҳида парвариш билан қарамоқдалар. Қўраларга эътибор ҳар қачонгидан ҳам кучайган. Қўзихоналарнинг доимо озода ва иссиқ бўлишига эришмоқдалар. Ветеринария врачи Миртўра Мирмусаев кечаю кундуз чўпонлар билан бирга. Биргалашиб кўрилаётган тадбирлар туфайли туғилаётган қўзилар соғлом ва тетик ўсмоқда. Бу йил биз 2200 тадан оширib қўзи олишни мўлжаллаяпмиз. Қорамоллар сони ҳам анча ошади.

Тажриба шуни кўрсатаяптики, фермаларда ишлаб чиқариш жараёнлари тўла механизациялашса, чорва молларининг озуқа базаси мустаҳкамланса, чорвачилик тез суръатлар билан юксалаверади. Ҳозир бизда сигирларни соғиш, жун қирқиш, озуқалар кертиш ишлари механизмлар воситаси билан бажарилмоқда. Бу соҳада «Красний водопад» экспериментал базаси сигир соғувчиси Анастасия Чудняннинг тажрибаси қўл келмоқда.

Биз йил сайин чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаб бораяпмиз. Бедапояларимиз 450 гектарга, силосбоп маккажўхори экиладиган майдонлар 140 гектарга кенгайиб кетган. Бундан ташқари, 300 гектар табиий пичанзоримиз ҳам бор. Бу майдонлардан 1226 тонна беда, 300 тонна дағал хашак, 3955 тонна силосбоп озуқа, 558 тонна сомон олишни мўлжаллаб турибмиз.

КПСС XXIV съезди Директивалари асосида колхозимизда чорвачилик яна ҳам ривожланади. Директивалар пунктларини пухта ўрганиб, биз ўзимиз учун истиқбол режаларини тузиб олдик. Янги беш йиллик мобайнида колхозда гўшт етиштириш 35 процент, сут 47 процент, жун 42 процент, тухум 41 процент кўпаяди. Айни пайтда хўжалигимизнинг бошқа тармоқлари ҳам равнақ топади. Янги беш йилликнинг биринчи йилида 2484 гектар ерга ғалла экилади. 201 гектар боғдан 990 тонна узум йиғиб олинади. Ҳозир яна 11 гектарли токзор, 4 гектарли мевали боғ ташкил этилаяпти.

Чорвадорлар, ғаллакорлар ва соҳибкорларимиз партия XXIV съезди шарафига бошланган умумхалқ мусобақасини йил бўйи давом эттириб, зиммадаги топшириқларнинг барчасини бекаму-кўст адо этишга бел боғлаганлар. Бу кураш ҳозироқ ўзининг дастлабки самараларини бераяпти. Колхозда давлатга гўшт сотиш биринчи квартал плани муддатидан олдин 131,3 процент адо этилди. Сут топшириш плани эса 1,5 баравар ортиғи билан бажарилди. Баҳорикор ғаллани ўз вақтида экиб олдик.

Ҳеч шубҳа йўқки, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари асосида ишлаб, Ленин юбилейи йилидек бу йилни ҳам ҳар жабҳада мазмунли ва қувончли якунлаймиз.

ҚУРОЛДОШЛАР ҚАЙДАСИЗ

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг штатсиз ҳарбий ватанпарварлик бўлими номига бошқа шаҳарларда яшовчи Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, уларнинг ота-оналари, қариндош-уруғларидан кўплаб хатлар келмоқда.

Бу хатларда уруш йиллари бирга жанг қилган дўстларини излаётган фронтчилар, танишбилишларини қидираётган кишилар ўз қадрдонларини топишга ёрдам беришни сўраганлар. Қуйида шу хатлардан айримларини келтирамиз.

Куйбишев область Сизрань шаҳри, Красноармейская кўча, 26-уйда яшовчи Анатолий Иванович Мазин урушда бедарак кетган ўғли Эмиль Анатольевич Мазин ҳақида дарак беришларини сўрайди. Э. А. Мазин 1943 йил февраль ойида Куйбишев шаҳридаги ҳарбий билим юртини тамомлагандан сўнг лейтенант унвони билан фронтга жўнаган эди. 475- ўқчи полкнинг 5-ўқчи ротаси 2-взводига командир бўлиб тайинланган. Шу йил 22 июлида полкдан келган хатда айтилишича у ўнг қўлидан ярадор бўлиб қисмдан кетган. Э. Мазин уйига ёзган хатларида у билан бирга Туркистондан борган йигитлар жанг қилаётганлигини маълум қилган эди. Бедарак йўқолган жангчининг ота-онаси ўғилларининг медицина пунктига боргандан сўнгги тақдиридан ҳамон бехабарлар.

Мана бу хатни Житомир областида яшовчи Ростислав Львович Шпица ёзган. У 1941 йил Харьков танк билим юртида бирга ўқиган қадрдон дўсти Камол Эшназарович Ғойибназаровни излайди. Шпицанинг ёзишича, унинг жанговар дўсти 1920 йилда туғилган, Тошкент шаҳрида яшаган. Қуролдошлар 1941 йил 13 июнда ҳарбий билим юртидан кетганларидан сўнг бир-бирларини йўқотиб қўйганлар. Хат автори Камол Ғойибназаровга ёки уни билган ўртоқларга мурожаат қилиб, учрашишга чақиради. Запасдаги майор Р. Л. Шпица Житомир области, Бердичев шаҳри, Волочаевская кўча, уй № 42 да яшайди.

Қизил Байроқ орденли 19-Перекоп танк корпусининг уруш ветеранлари совети ҳам собиқ полкдошларини «Тошкент ҳақиқати» газетаси орқали излайди. Ветеранлар 8—11 май кунлари Қрим областининг Красноперекоп шаҳрида учрашиш ниятидалар. Ветеранлар советининг адреси қуйидагича: Киев области Боришевский район Дерновка қишлоғи. Ветеранлар Советининг раиси Сядро Федор Тимофеевич.

ЯККАМА-ЯККА

Берлин остонасида полкнинг ҳужуми сусайиб қолди, одам ва техника етишмайди. Полк Зеслов тепалигидаги оғир жангларда кўп талафот кўрганди.

Қурол-аслаҳалар келгунча кутиш лозимлиги учун полк командири мудофаа линияларини эгаллашга буйруқ берди. Солдатлар ерни қазиб, танкка қарши ўт очиш жойларини ҳозирламоққа киришдилар.

Шу пайт немис снайпери аниқ мўлжал олиб, икки офицер ва иккинчи тўп командирини сафдан чиқарди. Артиллерия дивизионининг командири, майор Глазирин бу ҳақда полк командирига маълум қилди.

— Майли, снайперни юбораман, деди полк командири. Тез орада ниқоб-халат кийган ёш солдат пайдо бўлди.

— Ефрейтор Бегматов сизнинг ихтиёрингизга келди,— деди у қўлини каскасига ниқтаб.

— Қалай, фашистни яксон қила оласанми?— сўради майор.

— Ҳаракат қиламан,— деди жилмайиб солдат.

Командир илиқ нигоҳ билан солдатга боқди. Исминг нима йигитча, қаерликсан?— сўради у самимийлик билан.

— Исмим Саид, Ўзбекистонданман. Нанай қишлоғидан.

— Яхши, сенга масъул топшириқ бор. Немис снайперини йўқотиш керак. Жойни обдон кузат. Мана стереотруба. Ҳозир ўзинг учун ўт очиш позициясини белгилаб ол. Кечқурун уни эгаллайсан. Эҳтиёт бўл.

Саид стереотрубадан диққат билан кузатди. Ниҳоят, у кўз илғамас бир дўнгликда эзилган ўтни пайқади. Бир неча бўш гильза ҳам ялтираб ётарди у ерда. Саид бу «маскан» немис снайперининг ўт очиш позицияси эканини дарров фаҳмлади. Немис пастга тушиб кетган. Қўлга олинишидан қўрқади.

Тунда албатта бу ерга келиб эрталаб отади, деган қарорга келди Саид.

У ой уфқдан бош кўтарганида судралиб бориб, портлаган авиа бомбадан ҳосил бўлган чуқурликка тушиб ниқобланиб олди. Саид бу ерни ўт очиш позицияси қилиб белгилаган эди. Энди сабр-тоқат билан немис снайперининг пайдо бўлишини кутиши керак.

Саидда сабр-тоқат етарли. У ёшлигида Сурхондарё областининг тоғ қишлоғида бобосининг қўлида тарбияланган, бобоси эса қишлоқнинг энг зўр овчиларидан ҳисобланарди. Султонбобо мерган набираси Саидни кўпинча ўзи билан бирга овга олиб борар, баъзан милтиқни қўлига бериб қўярди.

Саид ўн беш ёшга қадам қўйганида мустақил тоққа чиқиб, олқор овлаб келиш учун бувасидан рухсат сўради. Чол соқолини силаркан «жуда соз, уйда гўштимиз ҳам тугай деб қолган эди», деди. Сўнг сандиқдан милтиқ ва иккита ўқ олиб Саидга узатди. «Иккита холосми?» —деб юборди Саид норози товушда. —Набирагинам, мен сени сабрли бўлишга ўргатмоқчиман,— деди бобо.— Агар мен сенга кўп ўқ берсам, аниқ отишга ўрганолмайсан, кейин сендан яхши овчи чиқмайди. Мана, иккита ўқ, лекин, ўлжасиз қайтмагин...

Саид тўрт кун деганда семиз ёввойи қўйни чўпон қўшнисининг эшагига ортганича уйга кириб келди.

— Яша ўғлим!— деди бобоси. Сўнг ўгирилиб халатининг енги билан кўз ёшларини арта бошлади...

Мана энди у бомба парчасига ниқобланганича бошқа ўлжани кутяпти.

Уфқ ғира-шира ёриша бошлади. Немис снайпери судралиб «ўз жойи»га чиқди. Жим-жит. «Балки мени рус снайпери таъқиб қилиб тургандир,— дея хаёлидан ўтказди у.— Ҳозир текшириб кўраман». Немис каскасини ечди-да, таёқнинг учига қўндириб қўйди: «Ҳозир сен каскани отиб қўлга тушасан, ҳамкасаба».

Лекин, бундай айёрлик билан Саидни қўлга олиб бўлмасди. У каскани отмади, немисни эса яққол кўриб турарди: кенг яғринли, тарғил сочи ниқоб остидан чиқиб турибди.

Саид немисни бамайлихотир мўлжалга олиб, тепкини енгилгина босди. Немис ўрнидан турди, гандираклаганича икки қадам ташлаб ағдарилди. «Ўттиз тўртинчиси» дея хаёлидан ўтказди Саид.

Қизил Юлдуз ордени ва иккинчи даражали «Шуҳрат» орденининг кавалери Саид Бегматов ҳозирги кунда Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхознинг қўйчилик фермасида бригадир бўлиб ишламоқда.

В. УРИЦКИЙ.

1942 йилнинг июль ойи охирларида жанг майдонига етиб келгач, Шарипов хизмат қилган ҳарбий таълим батальони Орловскда 13-дивизиянинг пулемёт ротаси ихтиёрига берилди.

Батальон командири майор Валиев Шариповга Елец станциясининг ёнидаги тепаликни эгаллаш учун ҳозирлик кўриш ва эрта билан ҳужумга ўтиш ҳақида буйруқ берди.

Эрталаб соат 6 да ҳужум бошлаш тўғрисида қизил ракета билан сигнал берилди. Совет жангчилари ҳужумга ўтган заҳоти душман барча қуроллардан ўт очиб, жангчиларимизни ерга ётиб қолишга мажбур қилди. Ҳужум муваффақиятсиз чиққанидан сўнг жангчиларимиз яна аввалги позицияларини эгалладилар. Тепалик атрофида эса душман танклари тўплана бошлади. Душманнинг ҳужумга ўтиш эҳтимоли борлигини эътиборга олиб, батальон танкларга қарши отадиган ёқилғи солинган бир неча бутилкани тайёрлаб қўйди.

Душман ҳақиқатан ҳам танклар ҳимоясида батальон эгаллаган позицияга ҳужум қила бошлади. Окопларда фашист танкларининг яқинлашувини пойлаб ётган жангчилардан Алиев икки танкни, Шарипов ҳам икки танкни, бошқалар ҳам бир-иккитадан танкни бутилка отиб ёндириб юбордилар. Жангчиларимиз танклар кетидан келаётган душман пиёда аскарларини қийрата бошлашди. Душман катта талафот кўриб, чекинишга мажбур бўлди.

Шу кунлардаги жасорати учун гвардиячи-майор Шарипов иккинчи даражали Ватан уруши ордени билан мукофотланди. Орадан кўп ўтмай «Жасурлиги учун», «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан тақдирланди.

Фронт қўмондони Рокоссовскийнинг буйруғи билан майор Шарипов дивизия қошидаги десантчилар группасига комиссар этиб тайинланди. Тез орада қўмондонлик десантчилар группасига Елец станциясидан 30 километр наридаги душман аэродромида турган самолётларни йўқ қилиш тўғрисида буйруқ берди.

Ўттиз десантчи кечаси соат учда самолётга чиқиб, душман аэродромидан бир километр берида парашютдан тушдилар. Улар елкаларига автоматларини осган ҳолда ёндирувчи гранаталарни қўлга олиб, аэродром томон кетишди.

Аэродром жим-жит, унинг атрофида соқчилар юрибди. Шарипов ерда судралган ҳолда бориб биринчи соқчини ғиппа бўғиб тагига босди-да, саранжом қилди. Шундан сўнг майор Елесеев, старший лейтенант Кравченко ва майор Шарипов гранаталарни қатор турган самолётлар устига зарб билан ирғитдилар. Самолётлар бирин-кетин портлаб аланга ичида қолди. Радист жанговар буйруқ бажарилгани тўғрисида қўмондонликка хабар берди.

Мана шу операцияда мардлик ва матонат кўрсатган Елесеевга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди, майор Шарипов эса Ленин ордени билан мукофотланди.

1943 йилнинг январь ойи охирида дивизия командири майор Шариповни ўз ёнига чақириб, десантчилари билан Раненбург станциясига бориб, у ерга тўпланган ССчи қўшинлари ўртасида ваҳима туғдириш керак, бунинг учун қанча одам етади деб сўради. Шарипов эса: 300 одам билан майор Елесеев ва машҳур разведкачи Эргашевни берасиз, деб жавоб қилди. Қўмондон унинг таклифига рози бўлди.

Десантчилар пухта тайёргарлик билан кечаси соат 2 да самолётда душман орқасидаги ўрмон ичида сайҳон жойга парашютда туша бошладилар. Радист қўмондонликка десантчиларнинг сиҳат-саломат тушганликлари ҳақида хабар қилди.

Тонготарда кучли артиллерия отишмасидан сўнг дивизия душман устига ҳужумга ўтди. Фашист солдатлари ҳужумни қайтариш учун энди ўт очиб турганида десантчилар орқадан туриб ўт очдилар. Душман қуршовда қолиш ваҳимасига тушиб шошилинч ҳолда орқага чекинди. Қисқа ва шиддат билан қилинган ҳужум натижасида немисларнинг мустаҳкамланган мудофаа райони қўлга киритилди. Десантчилар группаси чекинаётган душман солдатларидан икки юздан ортиғини қириб ташладилар. Бу операцияда иштирок этган десантчиларнинг ҳаммаси ҳукумат орденлари ва медаллари билан тақдирланишди. Майор Шарипов «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди. Мана шу операция тўғрисида Совет Информация бюроси ахборот берганида Елесеев билан Шариповларнинг номи ҳурмат билан тилга олинган эди.

Кейинги жанглар вақтида майор Шарипов оғир яраланди. У Москвадаги госпиталда даволаниб чиққанидан сўнг Тошкентга қайтарилди.

Майор Шарипов 1944 йилда Тошкент шаҳар ҳарбий комендантининг ўринбосари бўлиб, 1945 йилда эса Қашқадарё область Қамаши район Ҳарбий комиссари лавозимида ишлаб, ўша ерда кексалик пенсиясига чиқди.

МОҲИР чекист, жасур коммунист жангчи, гвардиячи майор отставкада бўлса ҳам ҳозир Келес жун қайта ишлаш фабрикасида директор ўринбосари ҳамда қоровуллик хизматининг бошлиғи бўлиб ишламоқда.

Турдиали аканинг катта ўғли Дилшод Шарипов Чортоқ умумий овқатланиш идорасида, Марат республика меҳнат резервлари министрлигида физкультура бўлимининг бошлиғи, Зафар бокс бўйича старший тренер (Марат ва Зафар СССР спорт мастерларидир), Фахриддин вертолёт учувчиси, Шерзод Келес участка милицияси вазифаларида ишлашяпти. Қизи Яшна чет тиллар институтининг студенти, Яйра эса 4-синфда ўқимоқда.

Турдиали ака ва у кишининг турмуш ўртоғи Ўғилой опа ўз фарзандлари билан фахрлансалар, фарзандлари ҳам ҳурматли она, қаҳрамон ота изидан бориб, улар билан ҳар қанча фахрлансалар арзийди.

Турдиали Шарипов бошидан кечирган ўтган кунлар тарихи ана шундай. Шонли Ғалаба кунида Турдиали акани табриклаб сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тилаймиз.

Адҳам РАҲМАТ.

Суратда: Батальон командири Турдиали Шарипов (чапдан учинчи) қуролдош дўстлари Адҳам Алиев (ҳалок бўлган), Мамат Каримов (ҳалок бўлган) ва Қодир Жўрабоевлар билан.

ЖОНКУЯР БОҒБОНЛАР

«Горняк» совхозининг Холмат Нурматов бошқараётган 1-бўлимида эрғаги карам биринчи ишловдан чиқарилиб, плёнка тагига экиб ундирилган бодринг ягана қилинаётир.

Бўлим боғбонлари тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида 108 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан олма, 27,5 гектар ернинг ҳар гектаридан 119 центнердан узум етиштириш мажбуриятини олишган. Ҳозир трактор билан қатор оралари юмшатилмоқда. Шунга ўхшаш 108 гектар ердаги ҳосилга кирган ток, 144 гектар ёш олма дарахтлари тўла шакллантириб, зараркунандаларга қарши химикатлар сепилди.

Бу ишда бўлимдаги ўртоқ Холиқ Алиев бошлиқ 4-бригададан Мирсоат Собиров, Сулаймон Сиддиқов, Фотиме Хусеинова, Мўмин Тўхтарова ҳамда Икрем Акимов раҳбарлик қилаётган 3-бригададан Садиқова, Валешаева, Одаманов сингари ишчилар алоҳида намуна кўрсатишаётир.

— Ҳар йили биз мевали дарахтларни дорилашда ОДН лардан фойдаланардик,— дейди бўлим бошқарувчиси ўртоқ Х. Нурматов,— бу кейинги пайтда яхши натижа бермай қўйди. Масалан, химикат дарахтнинг пастки қисмига нормадан ортиқ сарфланиб, устки қисмига кам сепиларди. Шунинг учун биз бу йил махсус шланкалар билан дорини ҳамма ерига баравар қилиб сепишни йўлга қўйдик.

Совхоз қорамолчилик фермаси учун озуқа базаси яратиш ҳам шу бўлим ишчилари зиммасида. Ем учун қирдаги 100 гектар ерга арпа экилди. Шунингдек олма дарахтлари қатор орасидан 30 гектар жойга арпа беда уруғига аралаштириб сепилди.

Бўлимда бу йил янгидан 5 гектар узум боғ қилиш мўлжалланмоқда.

Кўкламги дала ишларни зўр уюшқоқлик билан олиб бораётган бўлим ишчилари коммунизм мўл-кўлчилигини вужудга келтириш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун курашаётирлар.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

МАКТАБЛАРДАН ЁЗАДИЛАР

Улуғбек номли 30-мактаб Оққўрғон районидаги намунали билим ўчоқларидан бири. Бу ерда вақти-вақти билан очиқ дарслар ўтказиб турилади. Бу тадбир ўқитувчиларнинг ўзаро тажриба алмаштиришлари учун имкон бераётир.

Синфдан ташқари таркибий ишлар ҳам қизиқарли олиб борилмоқда. Ҳозир ўнга яқин тўгарак ишлаб турибди. «Ёш атеистлар», «Ёш мичуринчилар» тўгараклари машғулотларига кўп ўқувчи аъзо.

П. ЭРГАШЕВ.

●

Ангрендаги 25-мактаб коллективи Пискент районидаги 1-«Пискент» совхози ишчиларидан миннатдор.

Оталиқ ташкилоти яқинда мактабга ёрдам тариқасида радиоузел ўрнатди, музика асбоблари билан таъмин қилди.

Мактаб биносини ремонт қилиш ва ўқув устахоналарини техника ускуналари билан таъминлашда ҳам совхоз яқиндан ёрдам беради.

У. ҲИДИРОВ.

●

Бу педагогни Ўрта Чирчиқ районида яхши билишади. Салкам 40 йилдирки, Ўтеп ака Жўраев ёш авлодга таълим-тарбия бериб келмоқда. Унинг қўлида таҳсил кўрган талабалар бугунги кунда халқ хўжалигининг турли соҳаларида фаол меҳнат қилмоқдалар.

Ҳозирги кунда 68-мактабда бошланғич синфда дарс бериб келаётган моҳир ўқитувчи ўқув йилини тўлиқ ўзлаштириш билан якунлашга сўз берган.

Ж. ҚУРБОНБЕКОВ.

●

Бу йил В. И. Ленин номли қизлар педагогика билим юртини кўпгина ёш педагог қизлар тугатади. Улар яқинда Тошкентдаги 40-, 41-мактабларда практикада бўлдилар.

Студентлар ўқувчилар билан машғулотлар ўтказиш, синфдан ташқари тарбиявий ишларни олиб бориш бўйича амалий малака ҳосил қилдилар.

У. КАРИМОВ.

ШЕЪРЛАРНИ ЎҚИБ...

Шоирнинг кечинмалари, севинч ва дардлари, ўй ва ҳаёллари шеърда акс этади. Шеърият мафкуравий курашнинг олдинги сафида туради.

Афсуски, кўпгина ҳаваскор ёшларимиз бунга тушуниб етмаяптилар. Шундай ҳаваскор ёшлар ҳам борки, улар бир неча йилдан буён машқ қилади, вақтли матбуотга шеърларини юбориб, маслаҳатлар ҳам олиб туришади, аммо ўзгариш сезилмайди.

Жумладан, анчадан буён шеър ёзишни машқ қилиб келаётган, олмалиқлик **Қаршибой Норинбоев**нинг «Ошиқасан қайга деб» деган машқидан мисол келтирайлик:

Илк бор муҳаббатинг,
Меҳру зиёсидан.
Ешлигим дебочанг,
Кўнгил ниҳоясин.
Гул тутиб йўлни бермай,
Ошиқасан қайга деб.
Мен қолмайман, деб сўлгай,
Ишқ боласи ўлгай, деб,

Бу шеър ҳақида нима ҳам дейиш мумкин? На шеърият қоидасига, на грамматик қоидага амал қилинган.

Шунингдек, бекободлик **Р. Мадумаров**нинг «Қиз болага», «Сенинг ишқинг», ғазалкентлик **А. Раимов**нинг «Байрамингиз қутлуғ бўлсин», «Дарёлар» каби машқларида ҳам фикр саёз, мисралар ғализ.

Редакцияга келган шеърларни кўздан кечирар экансиз, баъзан йилт этган учқундан кўнглингизда илиқ бир кайфият уйғонади. Жумладан, бекободлик **С. Сафарова**нинг «Одамда ташвиш бўлгани яхши» деган шеъри шундай шеърлардан. Унда маълум бир ғоя, маълум бир мақсад ўз ифодасини топган. Шеър шундай бошланади:

Одамда ташвиш бўлгани яхши,
Оламда ташвиш бўлгани яхши,
Бўлмаганида одамда ташвиш,
Аталмас эди балки у инсон,
Яралмас эди балки тирик жон,
Бўлмаганида оламда ташвиш.

Ҳаваскор шоира фикрини тадрижий давом эттириб, ҳатто «гўдак йиғисида ҳам», «кулгусида» ҳам ташвиш кўради. Сўнгра шундай хулосага келади:

Ташвиш... Эҳ, у сўнгсиз
фалсафа,
Излаш, топиш, нениндир билмоқ,
Орзу сари фақат интилмоқ.
Ташвиш... Эҳ, у сўнгсиз
фалсафа...
Қалбларга ғулу солгани яхши,
Одамда ташвиш бўлгани яхши.

Кўриниб турибдики, мисралардаги фикр аниқ, тиниқ, теран. Ҳар бир мисра муаллиф кўзлаган мақсадни тўлдириб боради. Шунингдек, шеър ҳали камчиликлардан ҳам холи эмас. Мисралар бошида 10 бўғиндан иборат бўлиб, кейинроқ 9 бўғинга тушиб қолади. Бу маълум даражада оҳанга таъсир этади. Баъзи қайтариқ мисраларнинг «юки» кам. Булар жузъий камчиликлар, албатта.

Редакцияга келаётган шеърларнинг асосий мавзуини муҳаббат мавзуи ташкил этади. Севги ҳақида ёзиш керак, аммо бу мавзуидаги шеърларга ҳам давр нафасини сингдириб юбормоқ керак. Одатда ёш қаламкашлар бекордан-бекор бетайин «оҳ-воҳ» кўтаришади: «севган қизи учра шувга келмаганидан шоир «йиғлайди» ёки «сен гўзалсан», «сен танҳосан», «сен менинг гулимсоч», «сени севаман» деган фикрдан бошқага ўтолмайдилар.

Бўстонлиқ районлик **Ф. Аҳмедов**нинг «Чертилганда қалбимнинг тори», «Баҳор», «Ўн саккиз ёшли қизга», «Қалбга буйруқ беролган ким бор», солдат **Н. Холдоров**нинг «Қалбим йиғлар», бекободлик **А. Мамарасулов**нинг «Баён этиб кет», «Учай қалбингга», «Зебо», «Салом айлаб», «Бедор йиғлади», «Куйласун» каби шеърлари шулар жумласидандир.

Қўлимизда **А. Мамарасулов**нинг «Ният», «Ватан», «Дутор қўшиғи», «Олов рақси», «Инсон зийнати», «Баҳор еллари» сингари шеърлари, пискентлик **А. Абдулҳақов**нинг «Онамга», тошкентлик **Э. Мансуров**нинг «Чегарада», **Ҳ. Эргашев**нинг «Менинг Армиям», бўкалик **М. Ҳайдарова**нинг «Кеча», «Тоғлар», «Еллар», Бўстонлиқ районидан **Э. Туркменов**нинг «Чинорлар гувоҳи», бекободлик **Ҳ. Отақулов**нинг «Тўртликлар» каби бир қанча шеърлари борки, уларда онда-сонда яхши мисралар ўхшатишлар учраб қолади. Бироқ, улар ҳам кўп сўзлилик, ғализ мисралар орасида кўмилиб кетган. Улардаги асосий камчилик фикрни яланғоч, бадиий нафосатсиз ифодалаш, баёнчиликка берилишда кўринади. Шунингдек, қофия, туроқ каби шеъриятнинг оддий қонун-қоидалари бузилган ўринлар учраб туради.

Ҳа, машқ қилаётганда масъулият ҳис этмоқ, ҳозирги замон ўқувчиларининг эстетик талабларини эсдан чиқармаслик керак. Уларнинг дидига мос шеър ёзиш учун билимни чуқурроқ эгаллаш, кўп ўқиб-ўрганиш лозим. Ўзбек совет шеърияти даргоҳида Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон, Ойбек, Мақсуд Шайхзодалар турганлигини унутмаслик керак.

Эргаш МУҲАМЕДОВ.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ Байроқ орденли Тошкент Марказий универмаги коллективи меҳнаткашларга намунали савдо хизмати кўрсатиб келмоқда. Бу ерда харидорларга хизмат кўрсатишнинг турли янги формаларидан самарали фойдаланилмоқда. Суратда: хўжалик моллари бўлимининг илғор ходимларидан сотувчи Ботир Ғуломов ва бўлим бошлиғи Рихсивой Акбаровларни хизмат вақтида кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

ЎСМИРЛАР УЧУН

Ўғил-қизларнинг ўсмирлик йиллари романтик хаёлларга, эзгу орзуларга бой бўлади. Одатда, шу даврда ёшлар ўзларига касб танлайдилар, мустақил ҳаёт сари дадил қадам қўядилар.

Ўсмирлар руҳига мос турли адабиётларни кўплаб нашр этиш мақсадида «Ёш гвардия» нашриёти ҳузурида янги редакция ташкил этилди.

Тематик планга мувофиқ редакция ўсмирларга бағишланган асарларни босиб чиқаради. «Мактаб кутубхонаси» туркумидан нашр этиладиган асарлар ҳам планлаштириб қўйилди. Бунда, мактаб ўқув программаларини тўлдирувчи адабиётлар асосий ўринни эгаллайди.

ЖАМОАТЧИ МУХБИРЛАР МАКТАБИ

Бўстонлиқ район «Коммунизм учун» газета редакцияси ҳузурида қишлоқ ва ишчи мухбирларининг икки йиллик мактаби очилди. Бу мактабнинг яқинда бўлиб ўтган биринчи машғулотида район хўжаликлари, корхона, муассаса ва ташкилотларидан журналистикага ҳавасманд кўплаб ишчи-деҳқон мухбирлари қатнашдилар.

Улар газета редактори Т. Ҳакимовнинг «Газета жанрлари» ҳақида ҳамда редакция ходими У. Ниёзовнинг КПСС Марказий Комитетининг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда район газеталарининг ролини ошириш тўғрисидаги қарори ва ишчи-қишлоқ мухбирларининг вазифалари ҳақидаги суҳбатларини тингладилар.

Н. ХОЛДОРОВА.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧЕХОСЛОВАК ХАЛҚИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

9 май чехословак халқи тарихига ёрқин саҳифа бўлиб ёзилган. 1945 йилнинг 9 майида Совет Армиясининг ҳамда чех ва словак ватанпарварларининг қаҳрамонона кураши туфайли мамлакат фашист босқинчиларининг зулмидан озод этилди.

Шундан буён ўтган 26 йил мобайнида мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ҳамда идеологик ҳаётида туб сифат ўзгаришлари юз берди. Коммунистик партия раҳбарлигида қардош социалистик мамлакатларнинг, биринчи навбатда, Совет Иттифоқининг беғараз ёрдами туфайли Чехословакияда ҳозирги замон индустрияси ва юқори даражали механизациялашган қишлоқ хўжалиги барпо этилди.

Ишчилар синфи, деҳқонлар оммаси ва халқ интеллигенциясининг фидокорона меҳнати туфайли Чехословакия иқтисодий тараққиёт жиҳатдан кўпгина юқори даражада ривожланган капиталистик мамлакатлардан, жумладан, Франция, Англия, Бельгия, Австриядан ўзиб кетди. Саноат маҳсулотларининг умумий ҳажми бўйича жаҳоннинг энг ривожланган мамлакатлари қаторидан жой олди. 1970 йилда мамлакатда саноат маҳсулотининг умумий ҳажми урушдан олдинги даврдагига нисбатан олти мартадан кўпроқ, миллий даромад эса 3,5 баробар ўсди.

Чехословакия экономикасининг бош звеноси — машинасозлик, электроэнергия, химия, металл ишлаб чиқариш юқори суръатлар билан ривожланмоқда. Урушдан сўнгги йилларда машинасозлик корхоналари тубдан қайта қурилди, кўплаб янгилари барпо этилди.

Социалистик қурилиш йилларида Чехия областлари ва Словакиянинг иқтисодий тараққиёт даражасини барабарлаштириш масаласи ҳал қилингантлиги, Словакияда индустрлаштириш ўтказилганлиги, кўплаб металлургия, машинасозлик корхоналари қурилганлиги республика саноатининг тез ўсишига сабаб бўлди. Ҳозирги кунда Словакия урушдан олдинги бутун бир буржуазия Чехословакияси ишлаб чиқарганидан кўп миқдорда саноат маҳсулотлари тайёрламоқда. Бу ерда саноат маҳсулотининг ялпи ҳажми урушдан олдинги даражага нисбатан 10 мартадан кўпроқ ўсди.

Чехословакияда енгил, озиқ-овқат саноати ҳам тез ривожланмоқда. Айниқса пойафзал саноатининг довруғи бутун дунёга танилган бўлиб, унинг маҳсулоти жуда кўп мамлакатларга экспорт қилинмоқда.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида анча дурустгина натижаларга эришилмоқда.

Халқ хўжалигини планли ривожлантириш, ижтимоий маҳсулот, миллий даромаднинг тезлик билан ўсиши туфайли меҳнаткашларнинг турмуш даражаси, аҳолининг реал даромадлари ҳам ўсмоқда. Фан ва маданият ривожланмоқда. Мамлакатда ижтимоий истеъмол фондлари ўсиб бормоқда, текин медицина хизмати жорий этилган. Ҳозирги кунда Чехословакия ўрта мактаблари урушдан олдингига нисбатан уч маротаба, олий ўқув юртларида эса беш маротаба кўп киши таълим олмоқда. Фан беқиёс ривож топди. Агар 1939 йилда ҳаммаси бўлиб тўрт минг илмий ходим бўлган бўлса, ҳозирги кунда 170 мингдан ортиқ киши фаннинг турли соҳалари бўйича иш олиб бормоқда.

9 МАЙ — ЧЕХОСЛОВАКИЯ ФАШИСТ БОСҚИНЧИЛАРИДАН ОЗОД ҚИЛИНГАН КУН

Чехословакия халқаро социалистик меҳнат тақсимотига алоҳида эътибор бериб, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида фаол иштирок этиб келмоқда.

ЧССР билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик тез суръатлар билан кенгаймоқда. Совет Иттифоқининг ёрдами билан бир қанча йирик саноат корхоналари қурилди ва реконструкция қилинди. СССРнинг иқтисодий ва техникавий ёрдами билан қурилган «Словнафт» комбинати сўнгги йилларда Чехословакиянинг ҳозирги замон йирик химия корхоналаридан бирига айланди. Бу комбинатга нефть Волга бўйларидан «Дўстлик» нефть қувури орқали оқиб келмоқда. «Словнафт» Чехословакия халқ хўжалигининг нефть-химия, синтетик тола ва пластмасса маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини таъминламоқда. «Дўстлик» нефть қувури орқали 60 миллион тоннага яқин совет нефти Чехословакия корхоналарига етказиб берилди.

Чехословак халқининг қўлга киритган ютуқларини кўра олмаган социализм душманлари 1968-1969 йилларда мамлакатда рўй берган танглик даврида Чехословакия Коммунистик партиясидаги ўнг оппортунист ва ревизионист кучлар билан биргаликда, халқаро реакциянинг ҳар томонлама ёрдамига таяниб, Чехословакиядаги социалистик тузумни агдариб ташлашга ва мамлакатда капитализмни қайта тиклашга уриндилар. «Ана шундай бир шароитда,— деди Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Густав Гусак КПСС XXIV съездидаги нутқида,— Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар томонидан ўз вақтида берилган интернационал ёрдам туфайлигина бу шум ниятлар барбод қилинди. Бу интернационал ёрдам бизнинг мамлакатимизни гражданлар урушидан, контреволюциядан сақлаб қолди ва социализмни ҳимоя қилишда ёрдам берди.»

Чехословакия Коммунистик партияси юз берган аҳволни тузатиш, мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётини ривожлантириш, кризисни муваффақиятли тугатиш, партия ва социалистик жамиятни мустаҳкамлаш соҳасида сўнгги йилларда жуда катта ташкилотчилик ишларини олиб борди. Бу, айниқса, Марказий Комитетнинг 1969 йил апрель Пленумидан сўнгги даврда, ўртоқ Густав Гусак бошчилигидаги Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети олиб бораётган фаолиятда ўз аксини топмоқда.

Ҳозирги вақтда Чехословакия барча социалистик мамлакатлар, шунингдек, Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтириб бормоқда. Ўтган йилнинг май ойида СССР билан Чехословакия ўртасида дўстлик ва ўзаро ҳамкорлик тўғрисида Шартнома имзоланди.

Чехословак халқининг бу йилги миллий байрами унинг тарихидаги шонли сана — ЧКПнинг эллик йиллиги арафасига ва партиянинг навбатдаги XIV съездига қизғин тайёргарлик кўрилаётган бир даврга тўғри келди. «Ҳозир, — деди КПСС XXIV съездида ўртоқ Л.И. Брежнев,— Чехословакия Коммунистик партияси ўзининг XIV съезди сари бормоқда. Биз аминмизки, бу съезд Чехословакияда социализм позицияларини мустаҳкамлаш йўлида янги муҳим босқич бўлади».

Ю. ЙЎЛДОШЕВ,
иқтисод фанлари кандидати.

●

КОСМОС ПРОБЛЕМАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯДА

РИМ, 6 май. (ТАСС). Космос проблемаларига бағишланган учинчи халқаро конференция бу ерда ўз ишини давом эттирмоқда. Конференцияда СССР, АҚШ, Франция, Англия, ГФР, Италия ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг олимлари қатнашмоқда.

Совет делегациясининг раҳбари академик Б. Н. Петров ой сатҳида узоқ вақтдан бери турли-туман экспериментларнинг кенг программасини бажараётган дунёда биринчи автомат ўзиюрар «Луноход—1» аппаратининг иш принциплари ва уни йироқдан бошқариш усули тўғрисида ахборот берди.

Конференция қатнашчилари «Луноход—1»нинг иши тўғрисидаги совет ҳужжатли фильмини зўр марoқ билан томоша қилдилар.

БРАЗИЛИЯ— ПАРАГВАЙ АХБОРОТИ

БУЭНОС-АЙРЕС, 6 май. (ТАСС). Бразилия Ташқи ишлар министри Мариу Жипсон Барвозанинг Парагвайга қилган расмий визити тугади.

Бразилия—Парагвай қўшма ахборотидан маълум бўлишича, Бразилия билан Парагвай ўзига хос «муқаддас иттифоқ» тузиш тўғрисида аҳдлашиб олган. Бу иттифоқининг асосий вазифаси — «терроризм билан кураш» важини рўкач қилиб, миллий озодлик ҳаракатларини бўғиш учун ишлатиладиган бирлашган кучлари вужудга келтиришдан иборат. Ҳар иккала ҳукумат «бу соҳада биргаликда қилинадиган ҳаракатларни кучайтириб, бундай жиноятларни таг-томири билан тугатиш учун курашиш»га ваъда берди.

Маҳаллий обзорчиларнинг ёзишига қараганда, Бразилия билан Парагвай Америка давлатлари ташкилотининг бултурги сессиясида қитъадаги халқларнинг миллий озодлик ҳаракатларига қарши энг аёвсиз «коллектив» репрессиялар ўтказилишини талаб қилиб чиққан эди. Лекин ўша вақтда уларнинг таклифи бошқа халқларнинг ички ишларига қўпол равишда аралашиш сиёсатини қонунлаштириб қўйишга ошкора уриниш деб баҳоланиб, рад қилинган эди.

Парагвай пойтахти — Асунсьондан берилган хабарларга кўра, Бразилия министри бошқа давлатларнинг ҳам бу «иттифоқ»қа қўшилишга эришиш ниятида эканлигини айтган. Бундан у аввало қўшни Аргентинани назарда тутганлигини бу ердагилар таъкидламоқдалар.

Бразилия Парагвайдаги диктаторлик кенг кўламда иқтисодий ёрдам ваъда қилган. Ҳар иккала мамлакат иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш ва бир қанча объектларни биргаликда қуриш тўғрисида келишиб олганлар.

СУРАТДА: Чехословакияни озод қилиш учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчиларига Ольшан қабристонида ўрнатилган ёдгорликлар.

А. Тўраев фотоси.

Спорт

ОМАД КЕЛМАДИ

«Пахтакор» футболчиларининг «Торпедо» командаси билан бўлган учрашуви томонларнинг навбатма-навбат кучли ҳужумлари билан ўтди. Ҳар икки команда ҳам тўп киритиш имкониятига эга бўлди. Лекин дарвозабонлар, айниқса «Торпедо» дарвозабони Банников юксак маҳорат билан ўйнади. У ўйиннинг 28 ва 30 минутларида командасини аниқ голлардан сақлаб қолди. Биринчи сафар у Сусловнинг кучли зарбасини бартараф қилган бўлса, кейин ўз ҳимоячилари тепиб юборган тўп дарвозага кираётганда эпчиллик қилди. Танаффусдан сўнг Варюхиннинг зарбасини ҳам моҳирлик билан қайтарди. Тошкентликлар дарвозабони эса Паис ва Шустиков тепган тўпларни ушлаб қолди. Ҳар икки команданинг ҳам омади келмади.

Шуни айтиш кераки, ўйинга судьялик қилган А. Гладкий томошабинларни ҳам, футболчиларни ҳам ранжитди.

Ўйин 0:0 ҳисобида тугади.

Шу куни бўлган қолган учрашувлар натижаси қуйидагича: «Спартак» (Москва)—«Зенит» — 1:1. Тўпларни Гончаров ва Егорович киритди. «Динамо» (Киев) — «Заря» —1:0. Киевликлар сафида биринчи марта майдонга тушган Колотов ғалаба тўпини киритди. СКА — «Динамо» (Тбилиси)— 0:1, «Динамо» (Минск) — «Динамо» (Москва) — 0:0, «Арарат» «Нефтчи» — 2:1. Ереванликлардан Маркаров ва Казарян киритган иккита тўпга Банишевский бир тўп билан жавоб қайтарди. «Қайрат» — ЦСКА — 2:1. Шестернев ва Истомин ўз дарвозасига тўп киритиб юбордилар. «Қайрат» дарвозасига Дорофеев тўп киритди.

Турнир жадвали қуйидагича:

Командалар	Ў	Т	О
Динамо К	6	7—1	10
Арарат	6	9—3	9
Заря	7	8—4	9
Қайрат	6	9—6	8
Динамо М	6	5—3	8
Нефтчи	6	8—5	6
Спартак	6	4—4	6
ЦСКА	7	6—7	6
Динамо Тб	6	4—7	6
Динамо Мн	6	8—9	5
Зенит	6	4—6	5
Шахтёр	5	4—4	4
Торпедо	6	1—3	4
Пахтакор	6	3—10	4
Карпати	6	6—9	3
СКА	6	3—8	3

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

9.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 10.00 — Болалар учун **мультфильм**, 10.20 — Болалар учун **концерт**.

Ўзбек тилида: 10.50 — **«Хайр, кабутарлар»** (бадиий фильм), 12.25 —**«Дўстлик чаманзори»** (концерт), 13.00 — **Пайтахтимиз меҳмонлари** (танаффус вақтида кинофильм), 16.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Ўзбек тилида: 17.00 — **Ўқувчиларнинг телевизион олимпиадаси,** 18.00 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида), 18.10 — **«Романтика»** телевизион театри. **И. Ўктамов. «Ҳаёт саҳифалари»,** 19.00 — **«Ахборот»** информацион программаси, 19.15 — **Эстрада шинавандалари учун. В. АЛЛАВЕРДОВ куйлайди,** 20.00 — **Бадиий фильм,** 22.00 — **«Қаҳрамонлик симфонияси»,** 22.40 — **«Уруш — урушда»** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Душанба кўрсатади.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/V да **Корсар,** 9/V да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Аида** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 8/V да **Шоҳ Эдип,** 9/V да **Афсона яратган қиз** (кундуз соат 12, 3 да), **Уғирланган умр** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА—8/V да **Севишганлар ҳиёбони,** 9/V да **Қайнона** (кундузи), **Кумуш тўй** (кечқурун), 10/V да **Хотинимнинг эри.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/V да **Улимларни қолдириб доғда,** 9/V да **Учинчи орзу** (кундуз), **Дийдор** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Москва лўлилар коллективининг хайрлашув гастроллари.** «БИЗ — ЛЎЛИЛАРМИЗ».

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА — КИЕВ МЮЗИК-ХОЛЛИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.

Кино

Ҳамроз (2 серия) — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (кундуз соат 3, кеч 6 да).

Кунгабоқар (кундуз соат 11, 1, 3, 5, кеч 7 да), **Ҳамроз** (2 серия, кеч 8.45 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Ҳаёт ҳали олдинда (ўзбек тилида) — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 1, кеч 8.45 минутда).

Маншуқ ҳақида қўшиқ — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11 да).

Полинин билан бўлган воқеа— «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Денгиз қўшиғи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). «ЧАЙКА», (эрталаб соат 10, 11.45 минутда). **Қочиш** (2 серия), «ЧАЙКА» (кундуз соат 1 ярим, 5, кеч 8 ярим).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10.20 минутда бошланади)

Муваффақият гарови — ТЕЛЬМАН номли.

Денгиз қўшиғи—«ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳамроз (2 серия) — «ХИВА».

«ТОШКЕНТ ДЕНГИЗИ» МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
ЯНГИ МАВСУМ ОЧИЛДИ

ҲУРМАТЛИ ДАМ ОЛУВЧИЛАР

Ҳар хил аттракционлар, катерлар, моторли қайиқлар, теннис столлари, моторли осма қайиқлар, эшкакли қайиқлар, соябон қўзиқоринлар, гардероблар, бильярдхона, теннис столлари, сув велосипедлари Сизнинг хизматингизга мухайёдир.

Ошхона, кафе, киоскалар ишлайди.

Тошкент вокзалидан ҳар куни поезд ва Революция хиёбонидан ҳар 15 минутда автобуслар қатнайди.

Тошкент денгизи — дам олиш ва соғлиқ учун энг яхши жойдир.

ДЕНГИЗИМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

А. С. ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
15 МАЙГАЧА
АНДИЖОН ШАҲАР 2-СОН МАДАНИЯТ УЙИ ДОРБОЗЛАРИНИНГ
УСМОНЖОН НИШОНБОЕВ раҳбарлигида
КАТТА ДОР ЎЙИНЛАРИ

ДОР ТАГИДА Тош ўйини, қизиқчиликлар, симдор, от ва ёғоч оёқ ўйинлари.

Дор ўйинлари кеч соат 8 да бошланади.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1749. ИНДЕКС— 64697.
Р. 03341.